

De klompenmaker in Hoef (2)

Rien van den Hoorn

In een vorige uitgave van De Graver zijn enkele voorvallen verteld over het reilen en zeilen in de klompenmakerij van m'n vader Peter van den Hoorn aan de Arkemheenseweg. Deze keer gaat het over bijzondere uitvoeringen en toepassingen van klompen en over enkele gebeurtenissen.

In de tijd dat ziekenhuis Salem nog in Ermelo bestond werden veel mensen met 'probleem' voeten door de toenmalige specialisten doorverwezen naar de klompenmaker in Hoef. Er was toen nog niet altijd een goede oplossing voorhanden bij ernstige voetproblemen. Zelfs met speciaal schoeisel kon niet altijd worden bereikt waar een speciale klompenvorm wel uitkomst bood. Dan werd een speciaal voetbed in de klomp gevormd dat vaak een beter resultaat had dan andere oplossingen om de voet een betere stand te laten aannemen. Zo gingen zelfs 'stadsmensen' op klompen lopen. Later heeft de ontwikkeling van speciaal schoeisel dit uiteraard weer ingehaald.

Een andere speciale toepassing was een hoge klomp met een heel dikke en dus sterke bovenrand boven de wreef. Op die klomp werd dan meestal een stuk binnenband van een auto op een waterdichte manier bevestigd met een riempje van leer en kopspijkertjes. Zo ontstond een soort laars en werd verhinderd dat de klomp van de voet afgleed.

Deze uitvoering is veel gemaakt voor de zgn. steenzetters in Zeeland in de 50-er en begin 60-er jaren. Dijken in Zeeland werden destijds versterkt en handmatig bekleed met zware stenen. Op een handige manier werd de steen eerst op de klomp gelegd om deze vervolgens vrij nauwkeurig in de dijk te plaatsen door deze van de klomp te laten afglijden. Vandaar dat deze dikke en sterke bovenrand in de klomp nodig was. Een aantal van deze

speciale steenzetter klompen zijn zelfs naar Australië meegenomen door geëmigreerde Nederlanders.

Een minder grappig verhaal is dat m'n vader tot twee keer toe een aantal wilgenbomen op stam had gekocht van een vermogend iemand uit het dorp. Beide keren, nadat deze bomen door mijn vader in het buitengebied met veel inspanning waren geroid, kwam de eigenaar kijken en vertelde dat hij zich had 'vergist' in het aantal geschatte kubieke meter hout toen dat nog op stam stond. Mijn vader mocht dan daarna niet meer op zijn grond komen om de bomen op te halen tenzij hij meer ging betalen dan de afgesproken prijs. Een derde keer heeft mijn vader alle gekochte bomen 's nachts maar geroid met een groep mannen en voordat de eigenaar 's morgens kwam kijken waren deze al in het donker van de nacht naar de klompenmakerij gebracht. Daarna heeft hij nooit meer bomen gekocht bij deze bewuste persoon.

Dat er 's nachts bomen werden vervoerd was overigens niet de eerste keer. In de tweede wereldoorlog werd volgens zijn zeggen, zonder overleg met mijn vader af en toe 's nachts ook een boom op het erf gebracht. Er moest in die oorlogsjaren overal toestemming voor worden gevraagd en alles moest worden verantwoord aan door de bezetter aangestelde personen. Er mocht immers om onduidelijke redenen maar een beperkte hoeveelheid hout worden gekocht en klompen worden gemaakt. Het was dus iedere keer schrikken als er 's morgens weer een 'onbekende' boom bij de klompenkeet op het erf lag. Deze boom werd dan direct in stukken gezaagd en verborgen. Meestal meldde zich binnen enkele weken de bezorger van het hout die dan vroeg hiervan klompen voor hem en z'n familie te laten maken.

Omdat zoals gezegd een beperkt aantal klompen gemaakt mochten worden, werden tijdens de oorlogsjaren van het afval hout miniatuur klompjes gemaakt om de tijd te doden. Een bonte verzameling van deze klompjes van verschillende vormen en be-

schilderingen, sommige zelfs met veters, hebben tientallen jaren in een zelfgemaakte vitrinekast achter glas in de klompenmakerij gehangen. Later zijn deze verkocht aan iemand in de buurt en hangen daar nog steeds als een prachtige verzameling kunststukjes aan de muur zoals te zien is op de foto.

Een gebeurtenis die ik nooit meer zal vergeten en nog steeds op m'n lachspieren werkt als ik er aan denk, speelde zich destijds af in

de polder tussen Nijkerk en Bunschoten. Als jongen ging ik af en toe mee met m'n vader om bomen te kopen voor klompenhout. Ik genoot altijd erg van zijn geweldige argumenten en redeneringen om de prijs omlaag te praten. Waar haalde hij het af en toe vandaan? Hout werd namelijk in die tijd steeds duurder vanwege de stijgende vraag naar zachthout door de papierfabrieken op de Veluwe. Maar goed, we stonden een keer met een boer midden in de polder voor een sloot. De te bezichtigen bomen stonden echter aan de overkant. Mijn vader vraagt alsof het de gewoonste zaak is aan de boer of deze met zijn laarzen aan, voorover gebogen midden in sloot wil gaan staan zodat wij over zijn rug kunnen klimmen om zo met droge voeten aan de overkant te komen. De boer doet vervolgens precies wat hem gevraagd wordt en mijn vader klimt op zijn rug boven de sloot. Blijft vervolgens triomfantelijk omkijkend naar mij enige tijd op zijn rug zitten totdat de boer het welletjes vindt en vraagt of het nog lang duurt

omdat zijn laarzen dreigen over te stromen. Ik kon me moeilijk goed houden en ben enkele meters verderop over de overigens betrekkelijk smalle sloot gesprongen en heb gedurende enige minuten oogcontact met m'n vader vermeden om niet in lachen uit te barsten. Nadat de koop was beklonken en we later weer naar huis reden vroeg ik hem waarom hij die boer op zo'n lachwekkende wijze in de sloot had laten staan. Zijn antwoord was: "Wel, ik moest weten of de boer zijn bomen heel graag wilde verkopen. Anders was ik er nooit achter gekomen hoeveel geld ik moest gaan bieden". Dit antwoord had ik weer nooit verwacht.

+++